

Zasedanje letne skupščine EU BIM Task Group Berlin, Nemčija

EU BIM Task Group, delovna skupina, ki je pri Evropski komisiji zadolžena za uvajanje BIM-a med javnimi naročniki, se je 16. 10. 2024 sestala na redni letni skupščini. Srečanje je tokrat gostilo nemško Zvezno ministrstvo za digitalizacijo in transport v Berlinu.

WHO ARE MEMBERS?

- Austria
- Belgium
- Bulgaria
- Croatia
- Czechia
- Germany
- Greece
- Denmark
- Estonia
- Finland
- France
- Iceland
- Ireland
- Italy
- Latvia
- Lithuania
- Luxembourg
- Netherlands
- Norway
- Poland
- Portugal
- Slovakia
- Slovenia
- Spain
- Switzerland
- Sweden
- Hungary
- Ukraine

Skupščine se je udeležila tudi predstavnica Slovenije in članica upravnega odbora siBIM Ksenija Marc. Med udeleženci so bili poleg članov delovne skupine še drugi sodelujoči. buildingSMART je tako imel več prispevkov: Thomas Liebich je govoril o razvoju ISO/CEN in bSi standardov, Aidan Mercer o razvoju znotraj buildingSMART International in Anna Moreno o ustanovitvi EU openBIM Foruma. Christophe Sykes, generalni direktor evropskega Združenja za gradbene proizvode, je predstavil prenovljeno regulativo o gradbenih proizvodih in uvajanje digitalnih potnih listov zanje. Evropsko komisijo sta zastopala predstavnika DG GROW (prispevek o zavezi EU za European Affordable Housing) in DG ENER (program EPBD - Energy Performance of Building Directive).

Udeleženci so se seznanili z rezultati raziskave o razvitosti BIM-a v posameznih državah. Razlike med državami so precejšnje, Slovenija se je uvrstila v tretjo kategorijo od štirih, medtem ko so se za najbolj napredne pričakovano izkazale Danska, Finska, Nemčija, Irska, Nizozemska in Švedska. Te razlike so se pokazale tudi v kratkih poročilih predstavnikov iz držav članic. Naša predstavnica je veliko upanja za napredek položila v uveljavitev 39. člena gradbenega zakona, ki s 1.1.2025 predpisuje BIM za najbolj pomembne državne projekte.

A) Glavni poudarki predavanj

V nadaljevanju več o posameznih predavanjih, vse predstavitve so na voljo na tej povezavi:

<https://eubim.eu/wp-content/uploads/2024/10/2024-10-16-EUBTG-General-Assembly-Presentation-web-FINAL.pdf>

Christophe Sykes, Director General of Construction Products Europe

- **"Implications of a revised EU legal framework for construction products (CPR)"**

Direktor evropskega Združenja za gradbene proizvode je poudaril nujnost transformacije v celem procesu grajenega okolja vključno z uvedbo Digitalnih potnih listov za gradbene proizvode. Za to pa je treba revidirati tudi evropsko regulativo o gradbenih proizvodih in harmoniziranih standardih. Opozoril je na različne lobije.

Pomembni izrazi:

CPR - Construction Products Regulation

DPP - Digital Product Passport.

Dr. Thomas Liebich iz buildingSMART Germany

- **"Update on IFC and IDS developments"**

Eden od ustanoviteljev odprtokodnega formata IFC je opozoril na pomembnost upravljanja z informacijami in izmenjave podatkov (Information Management).

Require - Produce - Check - Deliver

IDS - IFC - BCF - open CDE

Generacija IFC4 se je zelo posvetila infrastrukturnim projektom (mostovi, ceste, železnice, пристanišča, predori).

Prihaja že nova generacija IFC5, ki pa je še v eksperimentalni fazi.

Pablo Gutierrez, DG GROW, Evropska komisija

- **Our contribution to EC activities and collaboration with DG GROW, planned activities 2025/2026**

Predstavnik Službe za gradbeništvo pri DG Grow iz Evropske komisije je povzel besede Ursule von der Leyen, ki se je zavezala imenovati komisarja za izvajanje projekta European Affordable Housing, s katerim hoče Evropska komisija zagotoviti dosegljivost stanovanj za vse državljane.

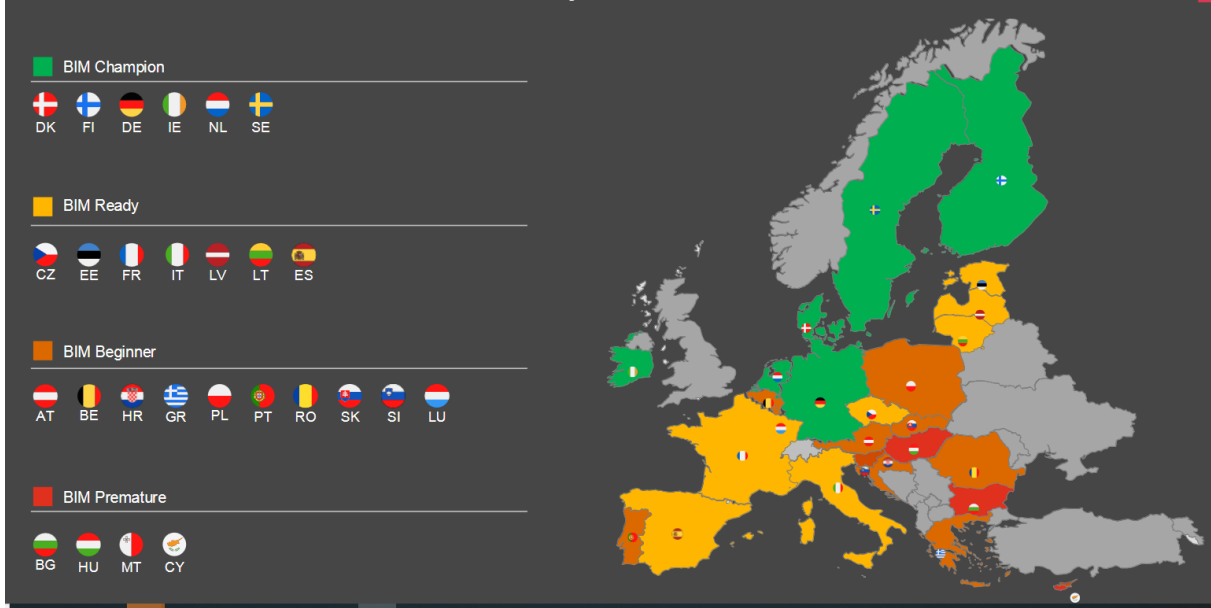
Med najpomembnejšimi cilji je uvedba digitalnega gradbenega dnevnika (Digital Building Logbooks).

Georgios Kontopoulos, PwC

- **"Digitalisation of the built environment" study results**

Predstavil je izid raziskave o uporabi BIM-a v posameznih evropskih državah. Rezultat je za Slovenijo pričakovan. Padli smo v tretjo kategorijo od štirih, v kategorijo Začetnik (Beginner). V prvi kategoriji šampionov (BIM Champion so pričakovano najbolj digitalno razvite države Danska, Finska, Nemčija, Irska, Nizozemska, in Švedska. Posebej je viden napredek Nemčije, ki je še pred leti veljala bolj za skeptika, zdaj pa so med vodilnimi z veliko podporo ministrstev.

Results overview: BIM maturity of the Member States

Anette Persson, DG ENER, Evropska komisija

- **EPBD (Energy Performance of Building Directive) implications for the future**

Govorila je o programu prenove stavb v smislu večje energijske učinkovitosti. Postavila sem vprašanje, ki se sicer tiče samo nekaterih držav Evropske unije, tistih, ki ležijo na potresnih območjih. Povedala sem, da se pri nas dogaja, da postavljamo krasne energijsko učinkovite fasade na stavbe, ki niso konstrukcijsko sposobne prenesti potresa. Vprašala sem jo, kako da ni nobenega pravila, da se energijska prenova ne sme izvajati na potresno neodpornih stavbah, brez da bi jih najprej ustrezno ojačili. Strinjala se je, da je to dejansko problem, vendar je to odgovornost nacionalne regulative in pravil. Poudarila je, da je primarno treba varovati življenja ljudi in mora to zagotoviti nacionalna zakonodaja.

Aidan Mercer, bSiI

- **update on buildingSMART International main activities**

Osnovno poslanstvo bSI je ustvariti in vzdrževati odprte in zanesljive digitalne standarde za grajeno okolje ter podpirati njihovo globalno sprejetje. Trenutno delajo standarde na kar desetih področjih, od infrastrukture in stavb vse do letališč in pomorskih gradenj. bSI ima že 36 nacionalnih chapterjev (vključno s slovenskim), včlanjenih pa je že tudi več kot 70 predstavnikov industrije.

Mercer je predstavil aktivnosti in prizadevanja bSi za obvezno uporabo IFC-ja. Veliko držav je, ki so že uvedle IFC mandat.

Anna Moreno, buildingSMART Italy

- **Establishment of the European openBIM Forum**

Pripravili so Manifest, s katerimi si prizadevajo širiti znanje, ki obstaja po vseh državah, sicer bodo še vedno obstajale velike razlike med državami članicami.

Jaroslav Nechyba, EU BIM Task Group

- EUBTG Workshops overview

Delavnice, ki so organizirane znotraj EU BIM TG, se osredotočajo na posamezni problem, tako da udeleženci diskutirajo o konkretnih primerih, svojih izkušnjah in posameznih predlogih. O vseh delavnicah so pripravljena poročila, objavljena na spletni strani EU BIM Task Group <https://eubim.eu/workshops/>.

Dmitrijs Kots iz EUBTG,

• EUBTG Survey results overview

Predstavljeni so bili rezultati raziskave, kjer so sodelovali javni naročniki iz 14 držav (brez Slovenije). Cilj raziskave je bil zbrati informacije o glavnih pristopih BIM, dosežkih in izzivih med evropskimi javnimi organi in organizacijami javnega sektorja.

Rezultati bodo prispevali k izmenjavi najboljših praks, vzpostavitvi skupnega pristopa in sinergiji med evropskim javnim sektorjem. V več kot polovici sodelujočih držav je že uvedena nacionalna strategija za BIM.

Po zaključku predavanj je bila diskusija, kjer je bil predstavljen plan dela za 2025:

- vzpostaviti redno komunikacijo med odločevalci - EU komisijo, organizacijami za standardizacijo,
- nadaljevati delavnice na praktičnem nivoju, prenašanje znanja in izkušenj,
- pripraviti enovite smernice - potrebna je podpora/financiranje s strani EU komisije,
- skupni pilotni projekti - kako uporabiti različne nacionalne smernice v drugih državah in deliti in razširjati znanje, platforma za javne naročnike,
- zahteve naročnika za javna naročila in gradbena dovoljenja,
- novi načini komunikacije,
- novi priročnik - dvojna tranzicija (digitalna in klimatske spremembe) in BIM.

Prišlo je do spremembe v vodstvu Upravnega odbora. Namesto dosedanjega predsednika Jaana Saarja iz Estonije bo predsednica Milena Feustel iz Nemčije, Zvezni Inštitut za nepremičnine. Jaan Saar in Jaroslav Nechyba, Češka, bosta v Svetovalskem odboru.

B) Predstavitev aktualnega stanja v vsaki državi

Na spodnji povezavi so slajdi o posamezni državi od str. 205 dalje:

<https://eubim.eu/wp-content/uploads/2024/10/2024-10-16-EUBTG-General-Assembly-Presentation-web-FINAL.pdf>

Nekaj poudarkov:

Avstrija

BIG (Bundes Immobilien Gesellschaft) upravlja z vsemi državnimi nepremičninami (cca. 2030 enot).

To so šole, univerze, vladna poslopja in agencije, zapori, v vrednosti 17 mlrd. EUR. Za svoje investicije BIM uporabljajo že od 2017. Poudarek je na vseh stopnjah načrtovanja, od oblakov točk, ki podpirajo idejni projekt, do projektov za izvedbo in modelov izvedenega stanja za podporo upravljanju objektov.

Hrvatska

Ni BIM mandata, vseeno pa že 25% podjetij uporablja BIM v določenih fazah. Zagotovili so evropska sredstva za digitalizacijo, v teku so različna javna naročila, ki vključujejo BIM. Implementacija še ni standardizirana.

Češka

Strategija za BIM je bila sprejeta že 2017, trenutno jo prenavljajo za obdobje naslednjih 10 let. Vladi so v potrditev predložili predlog BIM klasifikacije. Pripravili so podatkovni slovar kot temelj za nacionalni standard podatkov o vgrajenih sredstvih (Uporaba klasifikacije CCS/CoClass/CCI, sčasoma RDS (ISO 81345), ki naj bi bil izdan do konca leta 2024.

Estonija

Od 14. 2. 2024 se uporablja postopek e-gradbenega dovoljenja, ki temelji na BIM modelih. Postopek poteka online v živo. Prenavljajo BIM zahteve za javna naročila. Pripravljajo prototip urbanističnega planiranja, ki temelji na informacijskih modelih.

<https://eehitus.ee/timeline-post/analysis-and-prototype-of-planning-information-model/>

Finska

Nov gradbeni zakon predpisuje uporabo IFC formata s 1.1.2016, v sklopu izdaje gradbenega dovoljenja pri novogradnjah in rekonstrukcijah in bo veljal tudi za zasebni sektor.

Pripravlja se program za prometno infrastrukturo 2025-2027, ki bo BIM harmoniziran. Imajo projekt RAVA3Pro, s katerim prvič uporabljajo avtomatski IFC proces preverjanja pogojev pri izdaji gradbenega dovoljenja.

Francija

BIM plan na državnem nivoju je bil sprejet že leta 2022. Nadaljujejo s podporo digitalni transformaciji v gradbenem sektorju.

Zadnja leta so razvijali BIM platformo - CDE za pomoč vsem deležnikom v procesu gradnje. Ta omogoča preverjanje IFC modela ali projekt zadostuje zahtevam/pogojem za pridobitev gradbenega dovoljenja. CDE je bil financiran s strani ministrstva za stanovanja. Zdaj pa bodo zagotovili delovanje te platforme s strani zasebnega sektorja - primer PP partnerstva, kjer država začne projekt, zasebni sektor pa ga nadaljuje in zagotavlja skladnost s potrebami trga.

Grčija

Od maja 2024 imajo državno strategijo za BIM, za katero je zadolženo Ministrstvo za transport.

Madžarska

Od novembra 2023 je BIM obvezen pri vseh projektih, ki presegajo vrednost za objavo na evropskem portalu za javna naročila. Od septembra 2024 je z vladno uredbo uveden BIM portal, kjer so zbrani javni projekti, standardne postavke del, predloge za projektne naloge za naročila (EIR) in za BEP.

Irska

BIM nacionalni program imajo sprejet od leta 2017. BIM je obvezen od 2024 in velja za javne projekte nad 100 mio. EUR, ta vrednost se bo zmanjševala skozi štiri leta. Imajo pripravljene dokumente za BIM v postopku javnih naročil.

Italija

Italija je uvedla obvezno uporabo z določilom v zakonu o javnem naročanju, ki je bil sprejet 23. 3. 2023. Ta zakon zavezuje vse javne naročnike, da se od 1. 1. 2025 pri investicijah v vrednosti nad 1 mio. EUR uporablja BIM. Zakon določa kar nekaj zahtev za javne naročnike – npr. vsak mora imenovati BIM koordinatorja in drugo. Že v letu 2023 je bilo sprovedenih 1123 javnih naročil, čeprav takrat to še ni bilo predpisano z zakonom.

Litva

Pri njihovem BIM načrtu je bilo leta 2024 nekaj sprememb. Ministrstvo za okolje je sprejelo dopolnjene smernice EIR (prvič uveljavljene 2022). Nacionalni klasifikacijski sistem, ki bazira na CCI, naj bi bil sprejet 1.11.2024. V teku je Building Data Bank projekt, pripravljajo se drugi normativni dokumenti.

Slovaška

Sprejeto imajo Strategijo digitalizacije gradbenega sektorja – načrt do leta 2032. Pripravljeno imajo tudi nacionalno BIM strategijo, ki pa še ni potrjena s strani vlade. Čeprav v državi ni BIM obveze, narašča število projektov z zahtevami BIM tako pri javnih zgradbah, bolnišnicah, avtocestah...

Švedska

Dejansko nimajo mandata, vendar imajo nacionalni BIM načrt, kjer razvijajo vse potrebno. Švedska agencija za transport je objavila novo strategijo o informacijah o premoženju, ki vključuje BIM. Pripravili so klasifikacijski sistem, ki bazira na CoClass), izdali so številne priročnike in smernice. Tudi pri njih imajo projekt, ki iz IFC modela izvleče geometrijske podatke za uporabo pri izdaji gradbenega dovoljenja.

Ukrajina

Leta 2020 so pripravili Načrt uvedbe BIM v Ukrajini, leta 2021 a je vlada sprejela uredbo potrditvi Koncepta implementacije BIM tehnologije. Delajo na sistemu klasifikacije.

Evropski Parlament

Tudi oni so član delovne skupine kot velik javni naročnik.

Na lokacijah v Bruslju, Luksemburgu in Strasbourgu posedujejo 505.000 m² svojih nepremičnin, ki jih morajo upravljati in vzdrževati. Celotno premoženje zato pretvarjajo v digitalne dvojčke z namenom bolj učinkovitega upravljanja z nepremičninami.

Nemčija

Skupni cilj zvezne vlade je, da povsod uvaja pilotne projekte za vse vladne sektorje - infrastruktura in stavbe (torej za investicije državnega pomena, podobno kot pri nas). Pri tem je fokus na celotnem življenjskem ciklu.

Uvedli so portal BIM Deutchland kot center znanja, s katerim si lahko pomagajo tudi dežele, ki jih pa niso zavezali z BIM mandatom.

Uvedli so zvezni BIM portal v april 2024 GO Live z novim EIR modulom.

Infrastruktura - do zdaj več kot 600 Pilotnih projektov v BIM, 150 digitalnih dvojčkov -

V sektorju stanovanj in zgradb služijo zvezni projekti kot svetilnik za vse zvezne dežele.

Pripravljajo skupne standarde in smernice za e-gradbeno dovoljenje na osnovi BIM modelov. Nameravajo vključiti tudi orodja UI.

Cilj je digitalizirati celoten gradbeni sektor.